

MİDRAM

SAYI 2/-EKİM 2021

DERGİ

Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri Bölümü

KÜNYE

İmtiyaz Sahibi

Ahmet AYGÜN

Editör

Ahmet AYGÜN

Tasarım

Hüseyin GEZER

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Muharrem GÜMÜŞ

Yayın Ekibi

Seda KAYA

M. Selim YİĞİT

Yusuf Memduh YAĞMUR

Hüseyin GEZER

Katkıda Bulunanlar

Mehmet Şirin AKÇA

Mehmet İLHAN

Mehmet KARA

Buse Burcu ÖZER

ISSN

2980-3241

Sayı: 2
Ekim 2021

I. UZMAN KALEMLER

Oyun Oynama Bağımlılığı	1
Çocuklarda Ölüm/Yas	4
Cinsel Eğitim ve Önemi	7
Ülkemizde Kaynaştırma Eğitimi	10

II. KÖŞELİ PARANTEZ

P4C: Çocuklar ve Topluluklar İçin Felsefe	12
Para Birimi Olarak Zaman	15

III. ANILARLA MİDYAT

Yol Günlükleri	18
----------------	----

UZMAN KALEMLER

**Psikolojik Danışma ve Rehberlik
Hizmetleri Bölümü**

OYUN OYNAMA BAĞIMLILIĞI

Oyun oynama, kuşkusuz insanlar için vazgeçilmez uğraş alanlarından biridir. Oyun, çocuğun kendini en iyi ifade ettiği yer olmasının yanında çocuğun fiziksel, duygusal ve sosyal gelişimini de destekler. Yetişkinler için de oyun, bir eğlence yöntemi olarak kullanılır.

Geçmişte oyun parklarında ve sokaklarda arkadaşlarla birlikte gerçekleştirilen gerçek etkinlikler olan oyunlar, günümüzde evlerde ya da internet kafelerde bilgisayar başında gerçekleştirilen sanal etkinlikler haline gelmiştir (Horzum, 2011). Teknolojinin çağ atlamasıyla birlikte oyun oynama yöntemi değişmiş; çeşitli oyun makineleri ve teknolojik aletler, insanları küçük bir ekrana mahkûm etmiştir. Bu değişen kültür özellikle gençler arasında kullanımı giderek yaygınlaşan dijital oyunları ve oyunların aşırı ve kontrolsüz kullanımından kaynaklanan “dijital oyun bağımlılığı” kavramını gündeme getirmiştir (Yalçın Irmak&Erdoğan, 2016). Elbette günümüzde akıllı telefonların bilgisayarın bütün fonksiyonlarını yerine getirebilmesi; çocukların, ergenlerin ve hatta yetişkinlerin oyunlara rahatlıkla ulaşmasına neden olmuştur.

Hüseyin GEZER
Psikolojik Danışman

Peki nedir bu oyun bağımlılığı ya da oyun oynama bozukluğu? Oyun oynama bozukluğunun önerilen tanı kriterleri, kumar oynama bozukluğuna benzerdir (Nazlıgöl ve ark., 2018). APA (2013)'ya göre oyun oynama bozukluğu:

1. İnternet oyunları üzerine aşırı kafa yorma
2. Oyun oynamadığında yoksunluk belirtilerinin görülmesi
3. İsteddiği heyecanı duymak için giderek artan süreyle oyun oynama gereksinimi
4. Birçok kez başarısızlıkla sonuçlanan oyun oynamayı denetim altına alma, azaltma ya da bırakma çabası
5. İnternet oyunları dışında hobi ve eğlenceye ilginin azalması
6. Psikososyal problemleri olduğunu bilmesine rağmen, aşırı miktarda devam eden oyun oynama davranışı
7. Ne kadar oyun oynadığını gizlemek için aile üyelerine, terapistine ya da başkalarına yalan söyleme
8. Sorunlarından kaçmak ya da olumsuz duygu durumdan kurtulmak için oyun oynama
9. İnternet oyunlarına katılımdan dolayı önemli ilişki, iş, eğitim ya da kariyer fırsatlarının kaybıdır.

Teknolojinin gelişmesiyle Oyun bağımlılığına neden olan birçok neden sayılabilir. Özellikle Z kuşağı, bu teknoloji dünyasının kucağında doğmuş; hayata gözlerini açtığında o minik ekranlarla tanışmaya başlamıştır. Yani kısacası dijital çağın kontrolsüz kullanımına uyum sağlama süreci, onlar için çok erken olmuştur. Buna ek olarak COVID-19 salgınının küresel çapta yayılması ile birlikte sosyal mesafe, karantina ve sokağa çıkma yasakları da dünyanın dört bir yanında daha yaygın hâle geldi (Öztürk, 2021). Küresel halk sağlığı sorunu haline gelecek pandemiye de ülkemiz, hızlı tepki vererek çeşitli tedbirler almıştır. 16 Mart 2020 tarihiyle birlikte yüz yüze eğitim-öğretim faaliyetleri durdurulmuş ve çeşitli kitle iletişim araçlarıyla (TRT, EBA, Zoom vb.) uzaktan eğitime geçilmiştir.

Z KUŞAĞI, HAYATA GÖZLERİNİ AÇTIĞINDA MİNİK EKРАНLARLA TANIŞMAYA BAŞLAMIŞTIR.

Pandeminin olumsuz etkileri, karantina, sokağa çıkma yasağı, geleceğe dönük endişeler vb. bireylerin yaşam koşullarını sınırladığından bu kaygılarını bastırmak, stres düzeylerini azaltmak ve yüz yüze sosyal etkinliklerinin yerine yeni davranışlar koymak için internette ve sosyal medyada çok fazla zaman geçirmeye başlamıştır. Yetişkinler bile pandemi koşullarına kısa sürede adapte olmazken gelişim dönemindeki çocuklara bu durum, esir hayatı gibi gelmiş; uzaktan eğitime uyum sağlayamayıp dışarı da çıkamadığından kendilerini teknolojinin kontrolsüz dünyasına atmışlardır. Bu kapsamda videolar izleme, sosyal medyada zaman geçirme ve aşırı oyun oynama gibi davranışlarda bulunmuşlardır. Bu durum doğal olarak çocuklarda bağımlılığa yol açmıştır.

Griffiths (2003)'e göre oyun bağımlılığı konusunda ailelerin yapması gerekenler:

1. Çocuğunuzun “ne kadar”, “nerede”, “ne zaman” ve “ne tür” oyunları oynayabileceği ile ilgili temel kuralları/sınırları başında oluşturun ve bu konuda kararlı olun.
2. Oynamayı tercih ettiği dijital oyunların içeriğini öğrenin ve şiddet içerikli oyunlar yerine yaşına uygun, eğitici ve eğlenceli oyunları seçmeleri konusunda yönlendirici olun. Oyunun içeriği uygun olsa dahi bazı kurallar oluşturun ve sınırlar koyun. Ayrıca “bu oyunu oynayamazsın” demek yerine çocuğunuzla uygun oyunlar oynayarak birlikte vakit geçirin.
3. Oyunların içeriği hakkında çocuğunuzla konuşun ve gerçek ile sanal dünya arasındaki farkı anladığından emin olun.
4. Yalnız oyun oynamak yerine birlikte işbirliği yapabilecekleri ve konuşabilecekleri grup oyunlarını tercih etmeleri yönünde destekleyin.
5. Oyunları, ödev veya diğer önemli işleri tamamladıktan sonra ödül olarak kullanın.
6. Dijital oyunlar yanında onların boş zamanlarında sürdürebileceği diğer sosyal faaliyetlerin bol olmasını sağlayın.
7. Her şey başarısız olursa oyun konsolunu uzaklaştırın ve uygun olduğunda sadece geçici bir süre çocuğa geri verin (akt: Yalçın Irmak&Erdoğan, 2016).

Kaynakça

APA. (2013). Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal El Kitabı (5. b.). (E. Köroğlu, Çev.) Ankara: Hekimler Yayın Birliği.

Denizci Nazlıgül, M., Baş, S., Akyüz, Z., & Yorulmaz, O. (2018). İnternette oyun oynama bozukluğu ve tedavi yaklaşımları: Sistematik bir gözden geçirme. Addicta: The Turkish Journal on Addictions, 5(1), 13-35.

Griffiths, M. D. (2003). Video games: Advice for teachers and parents. Education and Health(21), 48-49.

Horzum, M. B. (2011). İlköğretim öğrencilerinin bilgisayar oyunu bağımlılık düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. Eğitim ve Bilim, 36(159).

Öztürk, A. (2021). Covid 19 pandemi sürecinde bilişim teknolojileri bağımlılığı. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 195-219.

Yalçın Irmak, A., & Erdoğan, S. (2016). Ergen ve genç erişkinlerde dijital oyun bağımlılığı: Güncel bir bakış. Türk Psikiyatri Dergisi, 27(2), 128-137.

ÇOCUKLARDA ÖLÜM /YAS SÜRECİ

Seda KAYA

Psikolojik Danışman

Yakınını kaybetmek, her birey için zorlu yaşam olaylarından biridir ve psikolojik olarak yıkıcı etkileri mevcuttur. Çocuklarda ise durumun dışı vurumu daha farklıdır. Yetişkinler çoğunlukla çocukların davranışlarından ya da yaş grubunun durumu idrak etmekte yetersiz olduğu kanısından yola çıkarak çocukların durumu kavrayamadıklarını ve fazla etkilenmediğini düşünürler. Hâlbuki 5 yaşından küçük çocuklar ölümün bir son olduğunu anlamazken 5 ile 10 yaş arasındaki dönemde yer alan çocuklar, zamanla ölümün geri dönülmez oluşunu ve tüm yaşam işlevlerinin durduğunu anlamaya başlarlar. 10 yaşından büyük çocuklar ise ölümü soyut bir düşünce olarak kavrayabilirler (Ekşi, 2011). Hangi yaşta olursa olsun çocuklar içsel anlamda bu süreçten oldukça etkilenir. Bu sürecin doğru atlatılamaması, çocuklarda kalıcı travmalara yol açabilir.

Çocuklarda en sık görülen yas tepkileri; kaygı, canlı anılar, uykuya dalmada güçlük, üzüntü ve özlem, öfke ve dışı vurma davranışları, suçluluk, kendini kınama ve utanç, okul sorunları, fiziksel şikâyetler, regresyon, sosyal açıdan yalnızlaşma, hayaller, kişilik değişikliği, gelecek hakkında kötümserlik, nedensellik ve anlam hakkındaki düşüncelerle aşırı uğraşma, olgunlaşma ve büyümedir (Ürer, 2017).

Çocuğun bu süreci sağlıklı bir şekilde atlatmasını sağlamak için öncelikle çocuğa bu kaybın haberi zamanında, güvendiği ve sevdiği bir yetişkin tarafından uygun bir ortamda verilmelidir. Üzülmesin diye ölüm saklanmamalı ya da doğru olmayan bilgiler verilmemelidir.

Ölen kişi için “Derin bir uykuya daldı.”, “Uzun bir yolculuğa çıktı.” gibi ölen kişinin geri geleceğini ima eden yanlış ifadeleri kullanmak oldukça sakıncalıdır. Çocuğa yaşına uygun somut açıklamalar yapılmalı ve ölen kişinin bir daha geri gelemeyeceği etkili iletişim becerileri kullanılarak ifade edilmelidir.

Çocukla oyun oynayarak, resim yaptırarak duygularını fark etmesine ve bunları ifade etmesine yardımcı olunmalıdır. “Ağlama, üzülme.” gibi ifadeler kullanarak duyguların bastırılmaya çalışılması yas sürecinde uygulanabilecek fonksiyonel bir tutum değildir. Yetişkinler de kendi duygu ve düşüncelerini saklamadan çocuğa dürüstçe söylemelidir. Çocuk hislerinde yalnız olmadığını somut bir şekilde görmelidir. Daha önce defalarca sormuş olsa bile çocuğun soracağı tüm sorular sabırla cevaplanmalıdır.

Çocuğa cenaze töreninde olacak her şey korkutulmadan önceden anlatılmalı ve en önemli çocuğun cenaze törenine katılmasına, ölen kişiye veda etmesine ve bu süreci sevdikleriyle birlikte yaşamasına izin verilmelidir(Savi Çakar, 2017). Çocuğun cenaze törenine ya da ritüellere katılmasının engellenmesi çocukta hayatı boyunca bitirilmemiş bir iş olarak kalacak ve bireyin kendini tüketmesine neden olacaktır.

Çocuğun bu süreçte istemediği ve başa çıkamayacağı durumlarla karşı karşıya bırakılmaması önemlidir. Eğer istemiyorsa ölen kişinin yüzünü göstermek, üstüne toprak atmak gibi davranışlara zorlamak travmatik etkiler yaratabilir.

Ölümün korkutucu ve ürkütücü bir süreç olarak anlatılmaması gerekir. Ölümün de doğmak, büyümek gibi her canlının yaşadığı doğal bir süreç olduğu ifade edilmelidir. Çocuğu üzer diye ölen kişinin fotoğrafları, eşyaları ortalıktan kaldırılmamalıdır. Aksine onun için albümler hazırlamak, çocukla birlikte fotoğraflara bakmak faydalı olacaktır.

Ölen kişinin melek olduğu, onu yukarıdan hep izlediği gibi travma yaratacak cümlelerden uzak durulmalıdır. Özellikle küçük yaştaki çocukların soyut düşünemediği göz ardı edilmemelidir. Çocuklar bu durumlarda çoğunlukla ölen kişinin gerçekten kendisini izlediğini düşündüğü için üstünü değiştirirken bile utanma ya da tuvalete gitmek istememe gibi davranışlar sergilemektedir.

Çocuğu evden uzaklaştırmak, akrabalara göndermek gibi davranışlardan kaçınılarak çocuğun kendi evinde sağlıklı bir şekilde yas tutması sağlanmalıdır. Mezarlığa ziyarete giderken mutlaka çocuk da götürülmelidir.

Unutulmamalıdır ki ölüm, geride kalanlarda yarattığı çaresizlikle birlikte gelen en büyük kayıptır fakat doğru davranış ve uygulamalarla çocuğun bu süreci sağlıklı bir şekilde atlatması yetişkinlere bağlıdır.

Kaynakça

Bildik, T. (2013). Ölüm, kayıp, yas ve patolojik yas. Ege Tıp Dergisi, 52(4).

Ekşi, A. (2011). Ben Hasta Değilim Çocuk Sağlığı ve Hastalıklarının Psikososyal Yönü (2. b.). İstanbul: Nobel Yayınları.

Kıvılcım, M., & Gümüş Doğan, D. (2014). Çocuk ve ölüm. Turgut Özal Tıp Merkezi Dergisi, 21(1).

Savi Çakar, F. (2017). Yaşam Dönemleri ve Uyum Sorunları (1. b.). Ankara: Pegem Yayınları.

Ürer, E. (2017). Çocuklarda ölüm ve yas üzerine bir inceleme. Dini Araştırmalar, 20(52), 131-140.

Cinsel Eğitim ve Önemi

Mehmet Şirin AKÇA
Uzm. Psikolojik Danışman

Bilindiği gibi cinsellik çocuk, yetişkin ve aile gibi çok boyutu olan bir konudur. Bu yazıda cinsel eğitimin ne olduğu ve önemi ile ilgili bazı temel noktalar üzerinde durulacaktır. Cinsel eğitim veya cinsel sağlık kavramının ne olduğuna göz attığımızda birbirinden farklı ama birbirini tamamlayan bazı tanım ve açıklamalar ile karşılaşırız.

Cinsel eğitim, ailede başlayan ve okulda devam eden, çocukların ileriki yaşamlarında cinsellikle ilgili ihtiyaç duydukları konuların anlatılması olarak ifade edilebilir (Şentürk, 2006). Dünya Sağlık Örgütü (WHO) cinsel sağlığı, cinsel yaşamın ruhsal, bedensel, sosyal ve zihinsel açıdan bütün bir şekilde ele alınarak iletişim, kişilik ve sevginin olumlu yönde zenginleştirilmesi ve güçlendirilmesi olarak açıklamaktadır (WHO, 2010). Crouch (1999) da cinsel sağlığı bireyin cinselliğinin ne olduğunu anlaması ve cinselliğe yönelik tutumları hakkında farkındalık geliştirmesi olarak belirtmektedir (Crouch, 1999).

Çok (2003) cinsel sağlığın korunabilmesi, geliştirilmesi ve sürdürülmesinin ancak kapsamlı bir cinsel sağlık eğitimi ile mümkün olabileceğini ifade ederken (Çok, 2003); Bruess ve Schroeder (2014) de cinsel sağlık eğitiminde öne çıkan ilkeleri

şöyle belirtmektedir: gelişimsel özelliklere uygun olması, kültüre duyarlı olması, bilimsel olarak doğrulanmış gerçekçi ve yargılayıcı olmayan bilgilerin paylaşılması (Bruess ve Schroeder, 2014). ABD Cinsel Bilgi ve Eğitim Konseyi, kapsamlı

cinsel

eğitim programlarının amaçlarını dört temel kategoride göstermektedir: 1. Bilgilendirme, 2. Tutum, değer ve anlayış oluşturma 3. İlişkiler ve kişiler arası becerileri geliştirme ve 4. Sorumluluk edinme (SIECUS, 1996).

İlgili tanım ve açıklamaları incelediğimizde cinsel eğitim veya cinsel sağlık eğitiminin yaşam boyu süren bir bilgilendirme; tutum-inanç-değer oluşturma; bedenini tanıma ve keşfetme; bireysel sınırını koruma ve hayır diyebilme; cinselliğe dair olumlu bir bakış açısı geliştirme; cinselliğe dair bilgi ihtiyacının edinilmesi; ilerde karşılaşabileceği durumlara yönelik önleyici bilgi ve beceriler edinme; sorumlu cinsel davranışlar ve ilişki geliştirme süreçlerini barındırdığını söyleyebiliriz.

Cinsel eğitim ve cinsel sağlık ile ilgili çalışma veya bilgilendirmelere aile ve eğitimcilerin zaman zaman kaygıyla yaklaştığını görmekteyiz. Cinselliğe dair bilgileri çocuklara verdiğimizde durumun daha olumsuz olacağına dair kaygılar oluşabilmektedir. Deyim yerindeyse “eşeğin aklına karpuz kabuğu sokmak” istemiyorlar. Halbuki olay, öyle gelişmiyor. Ortada bir karpuz kabuğu varsa eşeğin aklına da düşer bir şekilde. Önemli olan düştüğünde doğru ve sağlıklı yollardan ihtiyaç duyduğu bilgilere ulaşması değil mi zaten?

Cinsel eğitim konusunda yapılan araştırmaları incelediğimizde kaygıların temelsiz olduğunu hatta verilen cinsel eğitimin daha sağlıklı ve güvenli cinsellik algısı oluşturduğunu görmekteyiz.

Yelken (1996) erken yaşlarda verilen cinsel eğitimin, yetişkinlik döneminde daha sağlıklı bir cinsel yaşamın oluşmasına katkıda bulunacağını; Esen (2015), cinsel sağlık eğitiminin cinsel etkinliği arttırmadığını, tam aksine yanlış bilgileri azaltarak doğru bilgilenmeyi sağladığını, olumlu tutumları pekiştirdiğini; UNESCO (2009) cinsel sağlık eğitiminin cinsel aktiviteyi hızlandırmadığını, daha güvenli cinsel davranışlar üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu ve cinsel ilişki başlangıç yaşını geciktirebildiğini belirtmektedir.

Küreselleşme ve internet çağı ile birlikte çocuklar dâhil hepimiz, her an her bilgiye ulaşabiliyoruz adeta. Merak ettiğimiz ve aklımıza takılan her şeyi internette arama motorlarına yazıp araştırabiliyoruz. Hatta “hadi bir google amcaya” soralım tabirleri bile dilimize yerleşmiş durumda! İnternette bir şey aradığımızda tüm platformlardaki bilgiler önümüzde sıralanmaktadır. Ve bu bizi çok temel bir soru ile baş başa bırakmaktadır: Hangisi doğru bilgi? Bu kadar çok bilginin olması biz yetişkinlerin-eğitimcilerin-ruh sağlığı uzmanlarının bile kafasını karıştırırken çocukları düşünemiyorum bile. Unutmayalım ki cinselliğe dair merak edilen ve internet arama motorlarında yazılan bir bilgi için ilk önümüze çıkacak linkler, pornografik ve erotik site ve görüntüler olacaktır. Bu yüzden özellikle cinsellikle ilgili konularda doğru bilgiye ulaşmak çok kritik ve önemli bir durum haline gelmektedir. Biz anne baba ve eğitimciler olarak doğru bilgiyi eğitim yoluyla çocuklara vermezsek onlar bir şekilde merak ettikleri bilgiye ulaşacaktır. Ulaştıkları bilgi hangi kaynaktan? Ne kadar doğru ve ne kadar eksik? Bu bilgiler hangi yönünü nasıl etkileyecek?

Cinsel eğitimin verilmesi durumunu incelediğimizde ülkelerin gelişmişlik düzeyine göre hareket ettikleri görülmektedir. Gelişmişliğe paralel olarak cinsel eğitim/cinsel sağlık eğitimlerinin verildiği, hatta bazı ülkelerin eğitim programlarına zorunlu kıldıkları görülmektedir: İsveç, Finlandiya, Hollanda ve Fransa gibi. Ülkemizde ise cinsellik ve cinsel eğitim üzeri örtülen, kapatılan, konuşulmayan bir konu olarak algılandığı için eğitim müfredatında da verilmemektedir. Türkiye’de cinsel eğitim ancak sınırlı projeler ile zaman zaman devam etmektedir. Yapılan projelerin de kısa süreli olması ve küçük bir gruba ulaşması nedeniyle bu konudaki ihtiyacı karşılamamaktadır.

Ayrıca ülkemizde cinsel eğitim ve cinsel sağlık alanında son yıllarda artış olmasına rağmen araştırmaların sınırlı ve yetersiz olduğu görmekteyiz. Bulut ve Gölbaşı (2009) Türkiye’de çoğu ebeveynin çocuklarıyla cinsel konulardaki iletişimlerinin sınırlı olduğunu, çocuklarının cinsellikle ilgili sorularını yanıtlamakta zorlandıklarını ve kendilerini yetersiz hissettiklerini belirtmektedir (Bulut ve Gölbaşı, 2009). Akça (2020) cinsel eğitim konusunun gençler ve toplum için önemli ve hassas bir konu olduğunu, Kansu Çelik ve ark. (2018) sosyo-kültürel değişimindeki hız ile birlikte cinsel konularda yeterli eğitim almamış olan ergenlerin cinsel sağlık ve üreme sağlığı konularında riske açık bir durumda olduğunu belirtmektedir (Kansu Çelik ve ark., 2018). Ayrıca Akça (2020) her eğitim kademesinde öğrencilerin gelişim düzeyine uygun cinsel eğitimin müfredat içine alınarak cinsel eğitimin planlı bir şekilde konunun uzmanları tarafından verilmesinin öneminden bahsetmektedir.

Bu konuda hepimizin dikkate alacağı birçok nokta var. Aşağıda özellikle aileler için bazı öneriler bulunmaktadır:

- Öncelikli olarak aileler çocukları ile iyi bir iletişim içinde olmalıdır. Çocuklar ihtiyaç duyduğunda ailesi ile cinsellik dâhil her konuda konuşabilmelidir.
- Çocukların cinsellikle ilgili sorularına çocuğun gelişimsel durumuna uygun kısa, net ve anlaşılır cevaplar verilmelidir.
- Çocuklar cinsellikle ilgili soru sorduklarında aile bu durumu çocuğun öğrenmesi için bir fırsat olarak görmelidir.
- Anne babalar çocuklarına cinsel eğitim verme sorumluluğunda olduklarını bilmelidir. Unutulmamalıdır ki cinsel eğitim ailede başlar.
- Cinsellik konusunda ailesi ile konuşamayan çocuklar ya merak ettiklerini kimseye sormayacak ya da arkadaşları ile konuşacaktır. Aile çocuğun bu merak ve sorularına nereden ve nasıl cevaplar arayıp bulduğunu düşünmelidir.
- Cinsellikle ilgili konularda ailesi ile konuşamayan çocukların yanlış çözümlere gidebileceği unutulmamalıdır.

Kaynakça

- Akça, M., Ş., (2020). Ortaöğretim Öğrencilerinin Cinsel Eğitim Konusundaki Düşünceleri. Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 49(2), 1211-1235.
- Bruess, C. E., & Schroeder, E. (2014). Sexuality education: Theory and practice (6th ed.). Burlington, MA: Jones & Bartlett.
- Bulut, F., & Gölbaşı, Z. (2009). Adolesan Kızların Cinsellikle İlgili Konularda Anneleri ile Olan İletişimlerinin Değerlendirilmesi. TAF Preventive Medicine Bulletin, 8(1), 27-36.
- Crouch, S. (1999). Sexual health 1: sexuality and nurses' role in sexual health. British Journal of Nursing, 8(9), 601-606.
- Çok, F. (2003). Ergenlerin Cinsel Eğitimi: Bir Program Denemesi. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Esen, E. (2015). Lise Öğrencilerine Yönelik Cinsel Sağlık Eğitimi Programının Geliştirilmesi, Uygulanması ve Değerlendirilmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Kansu Çelik, H., Özel, Ş., ve Engin Üstün, Y. (2018). Adolesanlarda Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı. Jinekoloji - Obstetrik ve Neonatoloji Tıp Dergisi 15(4) 184-188
- Şentürk, G. E. (2006). Ortaöğretim Kurumlarına Devam Eden Öğrenciler İle Bu Kurumda Çalışan Öğretmenler ve Yöneticilerin Cinsellikle İlgili Yanlış İnanışla Bilgi ve İnanışlarının Belirlenmesi ve Bir Uygulama. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- World Health Organization. Developing sexual health programmes. WHO/RHR/HRP/10.22, 2010.
- Sexuality Information and Education Council of the United States (SIECUS). (2006). Guidelines For Comprehensive Sexuality Education. New York: SIECUS.
- Yelken, Z. (1996). Anne ve Babaların 3-6 Yaş Dönemindeki Çocuğun Cinsel Gelişim ve Cinsel Eğitim Konusundaki Bilgi Düzeyleri. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- UNESCO (2009). Cinsel Eğitim Üzerine Uluslararası Teknik Rehber: Okullar, Öğretmenler ve Sağlık Eğitimcileri İçin Bir Kanıt Bilgilendirmeli Yaklaşım. Paris, UNESCO. <http://unesdoc.unesco.org/images/0018/001832/183281e.pdf>, 05.01.2020 tarihinde erişildi.

ÜLKEMİZDE KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİ

**Buse Burcu ÖZER
&
Mehmet KARA**

Özel Eğitim Öğretmeni

Kaynaştırma, 26184 sayılı Resmi Gazete’de “özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitimlerini, destek eğitim hizmetleri de sağlanarak yetersizliği olmayan akranları ile birlikte resmi ve özel; okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yaygın eğitim kurumlarında sürdürmeleri esasına dayanan özel eğitim uygulamalarıdır” şeklinde ifade edilmektedir.

Kaynaştırmanın temel amacı özel gereksinimli bireylerin normal gelişim gösteren bireylerle birlikte eğitim almasını sağlamaktır. Akranları ile aynı eğitim ortamında bulunmaları özel gereksinimli bireylerin temel hakkıdır. Kaynaştırma uygulamaları ile özel gereksinimli bireylere karşı olan olumsuz tutum ve uygulamaların ortadan kaldırılması, bütünleşmiş toplumların oluşturulmasıyla maliyet-fayda ilişkisi bakımından toplumun etkililiğinin artacağı görüşünün oluşması mümkün olacaktır (Lewis ve Doorlag, 2004; akt. Ataman, 2017).

Ülkemiz kaynaştırma ve destek eğitim konusunda her ne kadar ilerleme kaydetse de bu ilerleme kırsal kesimlerde aynı şekilde kendini gösterememektedir bunun nedeni gerek ailelerin gerekli bilgi ve donanıma sahip olamaması gerek idarecilerin bu konu hakkında yeterli bilgi sahibi olmamasından kaynaklanmakta olduğu düşünülmektedir. 573 sayılı KHK belirtildiği gibi kaynaştırma, özel eğitim gerektiren bireylerin diğer bireylerle karşılıklı etkileşim içinde bulunmalarını sağlamak ve eğitim amaçlarını en üst düzeyde gerçekleştirmek için geliştirilmiş eğitim ortamlarını ifade etmektedir. Başka deyişle ilk olarak engelli bireylerin akranlarıyla eğitsel ve sosyal olarak bütünleşmesini sağlamaktır. Bilindiği üzere her insan gibi özel eğitime muhtaç birey de sevilme, takdir edilmek, beğenilmek ve kimseye bağımlı olmadan yaşamak ister. Bu onların en doğal hakkı olduğu gibi toplumsal bütünlüğün ve kalkınmanın da temelidir.

Özel eğitime ihtiyacı olan bireylere verilen eğitimin niteliği ne kadar iyi olursa olsun sonuçta onu, içinde yaşadığı toplumun bir üyesi haline getirmiyor ve kabul görmesini sağlamıyorsa verilen eğitim işe yaramayacaktır. Bunun için öncelikli olarak engelli bireylerin bu toplumun bir parçası olduğunu ve herkes gibi aynı koşullarda eğitim alma hakkını göz önünde bulundurmanız gerekmektedir. Bu nedenle kaynaştırma eğitimi her türdeki özel eğitime ihtiyacı olan bireyin devam ettiği okullarda bir hizmet alanı olarak görülmesini ve bazı tedbirlerin alınmasını gerektirmektedir. Ayrıca unutulmamalıdır ki kaynaştırmanın amacı bireyi normal hale getirmek değil bilgi ve becerilerini kullanabileceği en iyi ortamı onlara oluşturmak ve kimseye bağımlı olmadan hayatlarını sürdürebilmelerini sağlamaktır.

Kaynaştırma eğitimi uygulamalarına yanlış bakış açısı; kaynaştırma eğitimi söz konusu olduğunda algıladığımız özel eğitime gereksinimli çocuklarımızın sadece ilköğretim çağı içerisinde normal akranları ile kaynaştırılması aklımıza gelmektedir. Oysa kaynaştırma eğitimi söz konusu olduğunda süreç çocuğun tanılanması aşamasından sonraki süreçten hemen sonra başlanmalı ve hayatın her aşamasında olmalıdır. Ancak ülkemizde kaynaştırma uygulamaları sadece okul süreci içerisinde düşünülmekte ve sadece okul içinde söz konusu olmaktadır. Okul dışında dışlanan, kabullenilmeyen ve desteklenmeyen bir çocuk için başarıdan söz edemeyiz.

Özellikle bulunduğumuz bölgede yaşadığımız yerel sorunların başında kaynaştırma eğitiminin okul sürecinde dahi kabul görmemesi. Bazı öğretmenlerimiz kaynaştırma öğrencilerini bir yük olarak görmektedir. Bunun nedeni olarak üniversitelerde özel eğitim ile ilgili yeterli ve kaliteli düzeyde eğitimin verilmemesi söylenebilir. Aynı zamanda sınıfların çok kalabalık olması ve fiziki şartların uygun olmaması olarak da belirtilebilir.

Toplumun özel gereksinimli bireylere olumsuz bakış açısı; ülkemizde toplumumuzu maalesef farklılıklara ve özellikle de özel gereksinimli çocuklarımıza bakış açısı ve kabullenebilme açısından ciddi sorunlar yaşatmaktadır. Kaynaştırma eğitimi uygulamalarımızda maalesef kaynaştırma eğitimi alan özel eğitime gereksinimli çocuklarımıza normal akranlarının velileri de olumlu bir bakış açısı sergilememektedir. Bu durum da özel eğitime ihtiyacı olan çocukları her açıdan olumsuz etkilemektedir.

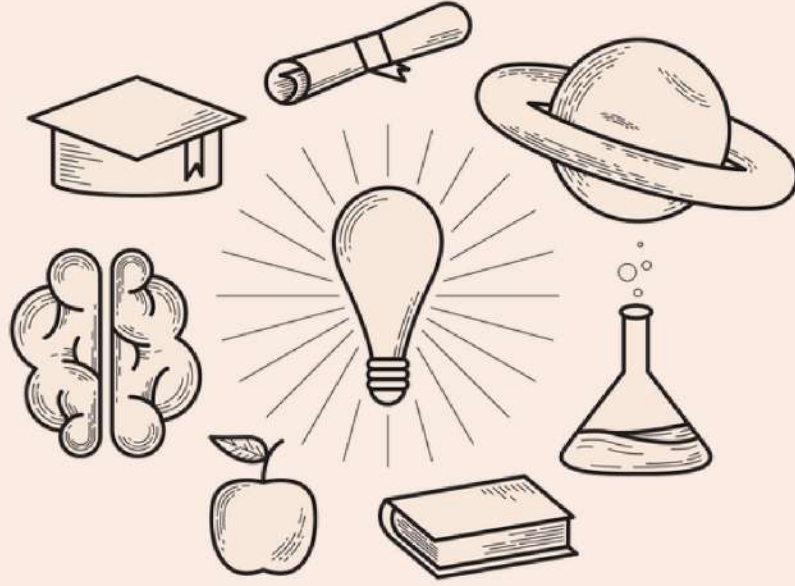
Özel gereksinimli çocukların yaşadıkları sorunların üstesinden gelebilmek adına Sucuoğlu (2004) "Kaynaştırma öğrencileriyle diğer öğrenciler arasında sağlıklı bir iletişim kurulmasını sağlayacak, onların özel gereksinimlerine uygun ortamı yaratacak olan; böylece özel ihtiyaçları olan öğrencinin en küçük ölçekte sınıfta, buradan hareketle okulda ve toplumda hayatını etkin, kabul görmüş ve mutlu bir şekilde sürdürmesini sağlayacak olan öğretmenin kaynaştırma uygulamasındaki rolü ayrıcalıklı bir yere sahiptir. Sınıf atmosferi ve etkinliklerinin özel gereksinimi olan olmayan tüm bireyleri kapsayıcı bir nitelikte olması öğretmenlerin uygulamayla ilgili tutumlarıyla yakından ilişkilidir. Sınıf ortamının toplumun küçük bir modeli olduğu kabul edilirse, sınıftaki sağlıklı iletişimin diğer sosyalleşme alanlarına da taşınacağı; bu sebeple sınıfta sağlıklı etkileşim ortamının sağlanmasında öğretmenin olumlu tutumunun çok önemli olduğu söylenebilir." demiştir (Sucuoğlu, 2004).

Kaynakça:

Ataman, A. (2017). Temel eğitim öğretmenleri için kaynaştırma uygulamaları ve özel eğitim. Ankara: Vize Yayıncılık.

Sucuoğlu, B. (2004). Türkiye’de kaynaştırma uygulamaları: Yayınlar/araştırmalar (1980-2005).

KÖŞELİ PARANTEZ

P4C

Çocuklar ve Topluluklar İçin Felsefe

Literatürde topluluklar için felsefe olarak geçmesine rağmen Türkiye’de “Çocuklar İçin Felsefe” olarak bilinen P4C, çocuklarda eleştirel düşünme becerilerini geliştirmek amacıyla geliştirilmiş bir yöntemdir. Temelinde çocuklara problemleri tartışma yöntemiyle çözme ve tartışma yönteminin inceliklerini kavrayabilme yatmaktadır. Kısa ve doğru bir tanım yapmak gerekirse çocuklar için felsefe yaklaşımı, felsefi diyalog yoluyla çocuklarda eleştirel düşünmenin geliştirilmesi yöntemidir.

Eğitim öğretimin olduğu her yerde, her zaman düşünme etkinliğine önem verilmiştir. Fakat hangi düşünme ve nasıl düşünme konularında kesin bir karar yoktur. P4C, bu anlamda tercihini net olarak ortaya koymakta ve eleştirel düşünmeyi seçmektedir. Ancak P4C eleştirel düşünmenin bazı çağların paradigmasına sığmadığını; bunun yerine dogmatik ve Ortaçağ Avrupa’sında yaygın olarak benimsenen skolastik düşünme biçimleri daha çok tercih etmektedir. Bazen dinin, bazen kültürün, bazen diktatör yönetimlerin eleştirel düşünmeye sıcak bakmadığına da rastlamak mümkündür.

Mehmet Selim YİĞİT
Rehber Öğretmen

Buna karşılık sivri çıkışların olmadığı da düşünülemez. Xsenophanes, Homeros ve Hesiodos' un tanrılara yüklediği insani vasıflara karşı çıkararak tanrı metaforuna daha üstün ve ahlaki bir öz kazandırmaya çalışmıştır. “Böyle olunca atlar ile aslanların elleri olsaydı ve resim yapabilselerdi atlar tanrılarını at gibi; aslanlar da aslan gibi çizeceklerdi. Oysa tanrılar ne aslan biçimdedi ne zenciler ne de Yunan heykellerinde olduğu gibi insan kılığındadır.” der. Yunan mitolojisinin getirmiş olduğu insana benzeyen tanrı anlayışına, o güne kadar böylesi sert ve küçümseyici bir eleştiri yapılmamıştı belki de.

Felsefe ile çocuk kelimesinin yan yana durması çok garipsenecek bir olaydır. Çünkü Türkiye koşullarında yetişkinlerin bile felsefeyi, anlaşılmaz hatta gereksiz görmektedir. Ancak ayrıntıya inildiğinde felsefe ile çocukların, aynı ruhtan beslendiğini görebiliriz. İkisinin de tükenmek bilmeyen soru sorma, merak etme, bilme ve anlama özellikleri neredeyse aynıdır. Bazen felsefenin “Felsefe, bir soru sorma etkinliğidir.” şeklinde tanımlandığına rastlayabilirsiniz. Bu, soru sorma etkinliğini o kadar ilerletir ki kendi üzerine düşünmeye (self-refleksif) kadar götürebilir. Çocuklar da hem çevrelerinde olan bitenleri hem de kendilerini merak ederler. Bu yüzden filozof coşkusunu kaybetmemek için çocuk olan ruhunu sürekli korumalıdır.

Peki, P4C nereden çıktı? Amerikalı felsefe profesörü M. Lipman, hem ezberci eğitime alternatif olsun hem de öğrencilerin bir problemi tartışırken eleştirel düşünmeden uzak olduğunu görüp tartışmayı bilmediklerini fark edince 1960lı yıllarda sokratik sorgulama yöntemini de temel alarak Amerika’da uygulamaya başladı.

Sokratik sorgulama yöntemi iki yönlü çalışmaktadır. Çok şey bildiğini sanan ukala tiplere İRONİKA (Alaya alma) yöntemini uygulayarak aslında bir şey bilmediklerini göstermektedir. Hiçbir şey bilmediğini sananlara da MAOTİKA (Bilgi Doğurtma) yöntemini uygulayarak çok şey bildiklerinin farkına varmalarını sağlamaktadır. Yani bu durumda okuma yazma bilmeyen bir çobana, geometri sorusu çözdürdüğü söylenmektedir.

Peki, neden P4C? Çocuklara farklı bir paradigma kazandırmak için etkili bir yöntem olmakla birlikte bireysel hedeflerden uzak, çocukları yarıştırmadan tartışmayı öğrettiği için önemlidir. Yöntemin en önemli amaçlarından biri de biraz önce bahsettiğim çocuklardaki merak güdüsünü canlı tutmaktır.

NASIL UYGULANIR?

Kolaylaştırıcı: P4C yönteminde öğretmen yoktur. Kolaylaştırıcı vardır. Öğretmen, bir şey öğretmek yerine tartışılacak soruları sorar ve tartışmanın dağılmasını engelleyerek kolaylaştırıcı rolü oynar.

Çember: Katılımcıların çember şeklinde oturmaları önemlidir. Çember, diyalogun açılması ve devam ettirilmesi için önemlidir. Çemberde herkes birbirine eşit mesafede durduğu için hiyerarşik bir üstünlük yoktur. Uzun-kısa, zayıf-şişman, çalışkan-tembel gibi. Ayrıca çember, yüz yüze iletişim açısından en iyi düzendir.

Sorgulayıcı Grup: Katılımcılar, öğrenecekleri şeyin alıcısı değil aktif üreticileridir. Onlar bir öğrenecekleri şeyi, kendileri üretirler.

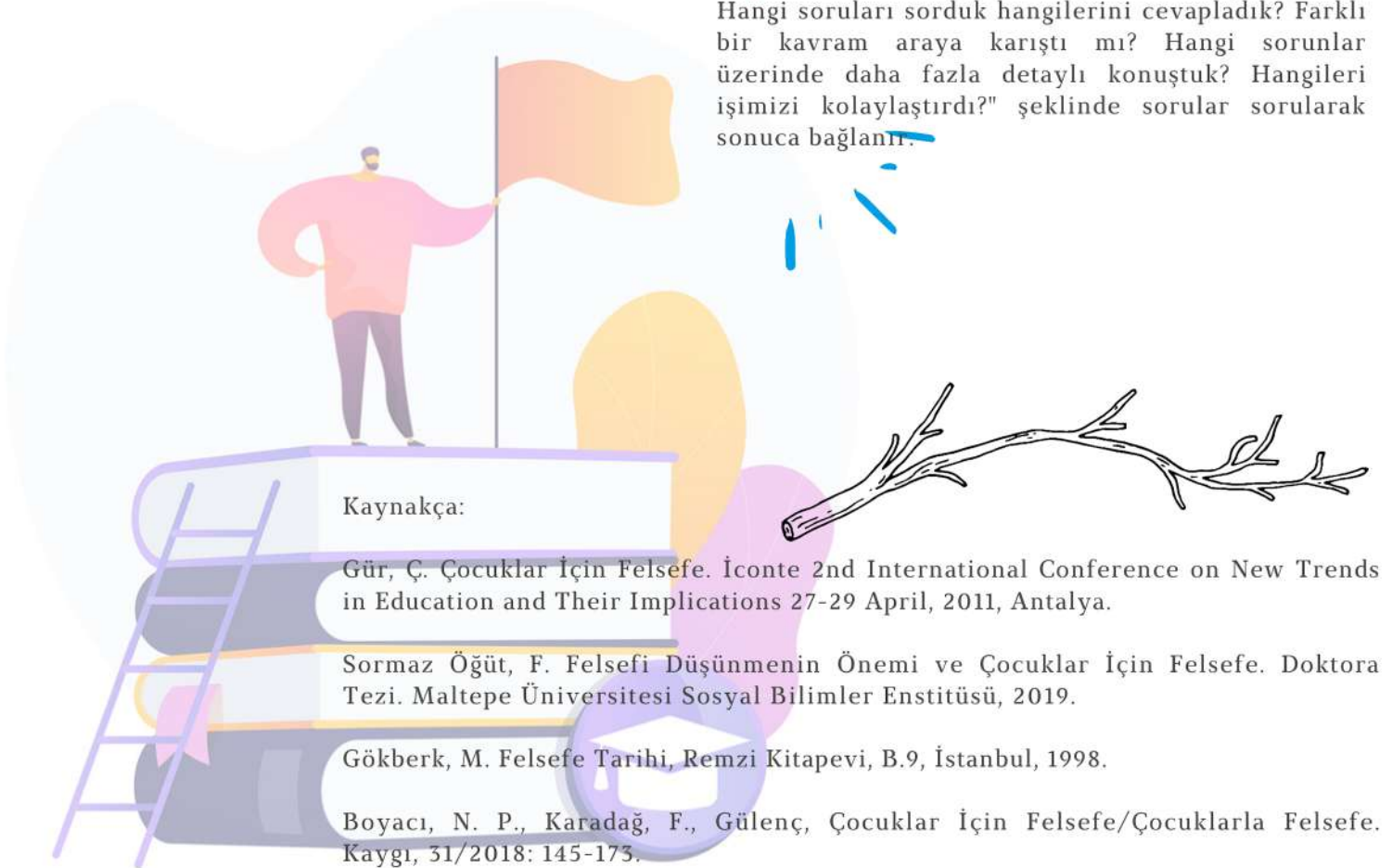
Uyaran: Aslında tartışılan veya tartışılacak şey de diyebiliriz. Önceden hazırlanmış; tartışmayı başlatıcı bir soru, nesne, metafor veya bir aforizma olabilir.

Sorun veya Soru: Uyaran verildikten sonra grubun hazırbulunuşluk düzeyine uygun bir soru ile devam edilebilir. Yetişkinler ve çocuklar için seviyeye uygun sorular hazırlanmalıdır.

Sorular-Soruşturma-Tartışma: Konu tartışılırken geride duran, konuşmayan katılımcılar zorlanmadan dikkatli sorularla tartışmaya çekilmelidir. Herkesin fikri alındıktan sonra değerlendirmeye geçilmelidir.

Değerlendirme: "Ne ile başladık nereye geldik? Hangi soruları sorduk hangilerini cevapladık? Farklı bir kavram araya karıştı mı? Hangi sorunlar üzerinde daha fazla detaylı konuştuk? Hangileri işimizi kolaylaştırdı?" şeklinde sorular sorularak sonuca bağlanır.

Kaynakça:

Gür, Ç. Çocuklar İçin Felsefe. İconte 2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications 27-29 April, 2011, Antalya.

Sormaz Öğüt, F. Felsefi Düşünmenin Önemi ve Çocuklar İçin Felsefe. Doktora Tezi. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.

Gökberk, M. Felsefe Tarihi, Remzi Kitapevi, B.9, İstanbul, 1998.

Boyacı, N. P., Karadağ, F., Gülenç, Çocuklar İçin Felsefe/Çocuklarla Felsefe. Kaygı, 31/2018: 145-173.

Para Birimi Olarak Zaman

Yusuf Memduh YAĞMUR
Psikolojik Danışman

"Zaman, insan için ne kadar önemlidir?" Hiç düşündünüz mü? Evet, bu soru bence hayatımızın en önemli ve üzerine düşünülmesi gereken sorusu. Gelişen sağlık hizmetleri ve hayat koşulları, insan yaşamının ortalama 65 yıla kadar uzadığı söylemektedir. Uzayan insan yaşamı ve gelişen teknoloji bireylerin zamanı kullanmasına ne kadar ve nasıl etki etmiştir? Gerçekten de ortalama 65 yıl yaşayan her insan aynı ölçüde mi zamanını kullanmakta ve fayda sağlamaktadır? Bu yazıda kendi pencereden bu soruların cevaplarını tartışmak istiyorum.

Lise döneminde matematik hocam bana ilginç gelen bir soru sormuştu. Bana dünyada ortak bir para birimi olarak bir şey seçecek olsan ne olurdu demişti. O dönem bu soruya değerli olduğunu düşündüğüm şeyler olan dolar sonra euro ve son olarak da altın cevaplarını vermiştim. Hocam bana "Bence bunlar yalnızca bir sembol, önemli olanın daha kıymetli bir şey olması gerektiğini söylemişti. Bugün bu sorunun doğru cevabını anlıyorum sanırım. Önemli olan ne dolar ne euro ne de altındı. Bunlar sadece asıl önemli olanın idare edilmesinde bir semboldü.

Düşünsenize; bugün bize sıradan gelen kullandığımız araç ve aletlerin, geçmişte yaşayan insanların yaşantılarına oranla bize ne kadar zaman kazandırdığını. Bunu birçok metafor üzerinden anlatabiliriz.

İnsanlar, milattan önce ve milattan sonraki dönemlerde gemi taşımacılığının yapılamayacağı durumlarda yolculuk ve ticaret amaçlı ulaşımını yük hayvanları ve yaya olarak gerçekleştirmekteydi. Bu yolculuk, bugün bizim için çok kısa sayılacak mesafeleri bile aylarca hayvan sırtında ya da yürüyerek ilerlemesi demekti. Bu konuda geçmişten bugüne geldiğimiz noktalara değinmenin faydalı olacağını düşünüyorum.

Deniz ulaşımının kökeni, M.Ö. 3200 yıllarına kadar uzanmakta olup hala gelişimini devam ettiren gemi taşımacılığı ile bugün günde ortalama 520 km yol alınabilmektedir. Ülkemizde ulusal ve uluslararası kara yük taşımacılığı, ilk olarak 1968'de bir devlet girişimi olarak Frıntaş adı altında başlamış, bugün yük taşımacılığı kara üzerinde saate ortalama 90 km hızla gerçekleştirilirken seyahatler, saate ortalama 120 km hızla gerçekleştirilebilmektedir. İlk olarak 1919 yılında Fransa tarafından yapılan uçak seferleri ile havayolu taşımacılığı tarihi başlamıştır.

Günümüzde havayolu taşımacılığı ve yolculuğu ile ulaşım, saate ortalama 944 km'dir. Bugün bu aletleri para sembolü ile satın alıp ya da belli bir ücret karşılığı bilet satın alarak zamandan kazanmış olmuyor muyuz? Bugün gideceğimiz yere daha fazla sembol (artık para yerine yalnızca sembol demek istiyorum) kullanarak otobüs daha fazla sembol kullanarak da uçak biletleriyle kaliteli ve bizim olan zamanı satın almış olmuyor muyuz?

Geçmişte insanlar tarım ürünlerinin ekimi ve hasat edilişi için birçok emek ve zamana ihtiyaç duyarken bugün geldiğimiz noktada kullanılan alet ve araçlarla bu işler için emek ve zamandan ciddi ölçüde tasarruf sağlamıştır. Yine 1960 öncesi doğup akli yetecek yaşta olanlar için söylüyorum -çamaşır makinesi, ülkemizde 1960'ta piyasaya sürülmüştür.- çamaşırları dere kenarlarında ya da evde leğen kullanarak saatlerce yıkayıp saatlerce kuruması bekleyen annelerimizi, ninelerimizi düşünün.

...

...Yaptığım danışmalarda ileri yaştaki danışanlarımın en çok yakındığı şey, keşke zamanda geri gidebilseydim düşüncesi olmuştur. İnsanların birçoğu belki hayatlarını sembolü kazanmak için harcıyorlar ya da kazanamadıkları için kendilerinin tükendiğini düşünüyorlar. Ama gerçeği görmekten beklide çok uzaklar. Bir danışanım bana senelerce çok çalıştığını ve çocuklarının bile rahat yaşamasını sağlayacak kadar bir birikim elde ettiğini söylemişti. Ama bu süreçte kendisine ve isteklerine ne kadar az zaman ayırdığının ve bunun farkına varması ile bugün onu geç kalmışlık düşüncesinde olduğunu paylaşmıştı.

Gerçekten de sembol kazanmak için gittiğimiz işlerimizde elde ettiğimiz sembolleri kendimize zaman kazanmak için harcamıyor muyuz? Bugün bu sorunun cevabını verebiliyorum. Tüm insanlık için ortak ve önemli olanın zaman olduğunu biliyorum ve bugün seminer verdiğim genç gruplara da her zaman "yolun en başındasınız ve ipi şimdi sıkı tutun, zaman elinizden kaçmasın." diyorum. Çünkü semboller kaybedilse de hayatın her döneminde tekrar kazanılabilir. Yalnız zaman bir kere kaybedildikten sonra geri kazanılması zordur. Bu yüzden yaptığımız işleri kaliteli zaman kazanmak için yapmamız gerektiğini ve para birimi olarak zamanı kabul ederek kendimize kaliteli zamanlar biriktirmenin önemi vurguluyorum.

ANILARLA MİDYAT

YOL GÜNLÜKLERİ

YOL GÜNLÜKLERİ

Midyat'ın köyleri geleneksel mimarisiyle oldum olası ilgimi çekmiştir. Bu bölgeden çıkarılan ve binlerce yıldır yapı malzemesi olarak kullanılan sarı renkli taşların oluşturduğu görsel şölen insanı adeta büyülüyor. Oraları gidip görmek, o taş evlerde yaşayanları tanımak, hikâyelerini dinlemek istiyordum hep. İşin içine bir de fotoğraf tutkusu girince ben ve benim gibi hisseden birkaç arkadaşım ile kendimizi bisikletlerle bu köyleri gezen bir ekip olarak bulduk.

Sanırım biraz da yolda olmak hoşuma gidiyor. Okuldan arta kalan zamanlarda fotoğraf makinem ve bisikletimle yollara düşmenin planlarını yapıyorum. Ürkütücü devler gibi dört yanımızı saran beton yığınlarından, motor homurtularından kaçmak; gökyüzünün sonsuzluğu altında sararan otların hafif bir rüzgarla çıkardığı hışırtıyı yakından duymak istiyorum. Kısacası gündelik koşuşturmaların stresinden uzaklaşıp özgürlüğe pedal çevirmek...

Mehmet İLHAN
Psikolojik Danışman
-Amatör Fotoğrafçı-

Kaçmalarımız, zamanla daha planlı hale gelmeye başladı. Artık herkesin uygun olduğu zamanları ayarlayarak belirlediğimiz rotalarda yola koyduk bisikletlerimizi. Bu şekilde kısa zamanda Midyat'ın birçok köyünü görme fırsatımız oldu.

Bir pazar günü öğleden sonra karar veriyoruz Güven (Bacine) köyüne gitmeye. Köy, Midyat'a oldukça yakın. Çevreyolundan stabilize yola sapınca birkaç kilometre sonra. Biraz da bu yüzden seçiyoruz Bacine'yi. Fazla zamanımız yok, birkaç saat sonra gün batacak. Toprak yoldan kıvrıla kıvrıla ilerliyoruz bisikletlerimiz. Köye varmadan küçük bir tepeye tırmanıyoruz, bütün öksüzlüğüyle bütün yalnızlığıyla karşımızda Bacine. Öylece durup bir müddet izliyoruz. O anda değişik duygular buluyor beni. Bacine terk edilmiş bir Ezidi köyü. Baharın gelmesiyle yeşile bürünmüş tabiatın kucağında bir tabloyu andırıyor bana. Bir an böyle ıssız, kimsesiz değil de sokaklarında oynayan çocukları, ağılarda melesen koyunlarını düşünüyorum.

Köye varıyoruz. Bisikletlerimizden inip çoğu yıkılmış evlerin arasında gezmeye başlıyoruz. Biraz önce köyü tepeden izlerken kapıldığım duygular yeniden sarıyor beni. Yıkılmış yerlerinden yabani ağaçların kök saldıği duvarlarla çevrili bu avlularda kim bilir nasıl hayatlar yaşandı. Belki de şu köşedeki taşın üstünde evin yaşlısı oturup günlerce yün eğirdi.

Benzer duygularla bir evden diğerine, bir sokaktan birmeydana dolaşırken altmışlı yaşlarında olduğu yüzünün çizgilerinden ve saçlarının beyazlığından anlaşılan birinin seslenmesiyle irkiliyoruz. Hoş geldiniz diyor tebessüm ederek. Karşılık veriyoruz tabi ve yönünü değiştirip çay içmeye davet ediyor bizi.

Adem amca, adı Adem'miş, anlatıyor:

"Kırk seneden fazla oldu köyümden göçüp gideli. Almanya'ya gittik ilkin. Orada bir süre kaldıktan sonra kader bu defa da Belçika'ya götürdü beni. Yıllarca köyümü, yurdumu göremedim. Hep buraların özlemiyle yanıp tutuştum. Geçim meşgalesiyle bir türlü gelememiştim buralara. "Otuz kırk sene öncesinde bu bölgedeki en kalabalık Ezidi köyüydü, köyümüz. Birçok çeşit meyve, sebze yetiştirirdi şu viraneye dönmüş bahçelerde." Diyor bakışlarını yıkıntılardan yana çevirerek.

Hüzünleniyor Adem amca. "Böyle değildi buralar" diyor. "Ailem, komşularımız, akrabalarımız hep beraber, birlik içinde yaşırdık bu köyde." diyor kısılmış gözlerini aynı yerden ayırmadan.

Cenazeleri olduğu için geldiğini söylüyor. "Tespit taneleri gibi dağıldık dünyanın dört bir yanına ama ölülerimizi mutlaka getirip köye defnetmeye çalışıyoruz. Toprağımızda yaşayamadık bari bedenlerimiz kendi toprağımızda yatsın." diyor. Adem amca bunu anlatınca mezar taşlarındaki özlem dolu sözleri düşünüyorum. Mezar taşlarındaki ifadeler aslında vefat eden için değil sadece geçmişine, toprağına, yaşamına olan bağına koruma çalışması.

BÖYLE DEĞİLDİ BURALAR!

Boğazında bir şeyler düğümleniyor. "Neyse" diyor, konuyu değiştirmek için:

"Siz kimsiniz, ne iş yapıyorsunuz?"

Öğretmen olduğumuzu söyleyince biraz önce gözlerine çöreklenen hüznün perdesi kalkıyor, onun yerine ışıltılı bir sevinç ifadesi yerleşiyor, Adem amcanın yüzüne. Daha bir hürmet ediyor bize. Yakınlık gösteriyor.

Bizimle kurduğu yakınlıktan olacak birden askerlikten bahsediyor. Kars'ta yapmış vatani görevini. Bazen, diyor, tek mil verdiğimi görüyorum rüyamda. Adem amcayla bazen hüzünlü bazen eğlenceli sohbetimizi ederken zamanın geçtiğini fark etmiyoruz. Birbirimize tanıştığımızdan duyduğumuz memnuniyetlerimizi ileterek müsaade istiyoruz. Köyün girişine bıraktığımız bisikletlerimize doğru ilerliyoruz. Adem amcayla hikayesini de alıp yanımıza yeni yerler görmek yeni hikayeler duymak üzere çeviriyoruz pedalları...

PDR Bölüm Başkanlığı olarak hazırladığımız MİDRAM Dergi, yayın hayatına ikinci sayısını çıkartarak devam etmektedir. Öğrencisinden uzmanına kadar pek çok okuyucu kitlesi düşünülmüş ve dergi içeriği ona göre hazırlanmıştır.

MİDRAM
A T Ö L Y E

Emeği geçenlere teşekkürlerimizle...

midyatram.meb.k12.tr

0482 477 1078

Yeni Mah. Av. Talat Oğuz Cad. No:7
Midyat/MARDİN

